

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 411/2011-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 27. septembra 2011 predbežne prerokoval sťažnosť MUDr. E. Z., Ž., zastúpeného advokátom JUDr. R. F., Advokátska kancelária, P., vo veci namietaného porušenia základného práva na odmenu za vykonanú prácu zaručenú v čl. 36 písm. a) Ústavy Slovenskej republiky postupom Krajského súdu v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Co 152/2011 a jeho rozsudkom z 25. mája 2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť MUDr. E. Z. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 8. septembra 2011 doručená sťažnosť MUDr. E. Z., Ž. (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia jej základného práva na odmenu za vykonanú prácu zaručeného v čl. 36 písm. a) Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústavy“) postupom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Co 152/2011 a jeho rozsudkom z 25. mája 2011.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka ako žalovaná bola rozsudkom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 14 C 223/2008 z 1. marca 2011 zaviazaná zaplatiť 599,06 € spolu s príslušenstvom, a to z dôvodu, že Nemocnica s poliklinikou P. (ďalej len „navrhovateľka“) si uplatnila právo na vrátenie náhrady mzdy poskytnutej sťažovateľke za mesiace október a november 2006, pretože sťažovateľka porušila dohodu o zvýšení kvalifikácie z 3. októbra 2005 (ďalej len „dohoda“) tým, že nespĺnila povinnosť zotrvať po skončení štúdia v odbore geriatra v pracovnom pomere u navrhovateľky po dobu piatich rokov. Okresný súd uplatnený nárok navrhovateľky posúdil v zmysle ustanovenia § 155 ods. 1 zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov (ďalej len „Zákonník práce“) účinného v rozhodnom období, podľa ktorého ak zamestnanec (sťažovateľka, pozn.) nezotrvá po skončení štúdia u zamestnávateľa (navrhovateľky, pozn.) určitý čas v pracovnom pomere, je zamestnanec povinný mu uhradiť náklady spojené so štúdiom. V zmysle čl. II dohody pod týmito nákladmi bolo treba rozumieť aj náhradu mzdy, a to v rozsahu 3/4 celkovej sumy vynaložených nákladov.

Sťažovateľka nesúhlasiac s rozsudkom okresného súdu podala odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd rozsudkom sp. zn. 7 Co 152/2011 z 25. mája 2011 tak, že napadnutý rozsudok okresného súdu potvrdil. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že sťažovateľka v rozhodnom období vykonávala prax v súvislosti so svojím špecializačným štúdiom vo Fakultnej nemocnici s poliklinikou Ž., preto sťažovateľka v tomto období prácu pre navrhovateľku nevykonávala. Vzhľadom na uvedené jej preto ani za toto obdobie nevznikol nárok na mzdu.

Sťažovateľka v sťažnosti doručenej ústavnému súdu namieta, že napadnutým rozsudkom krajského súdu a postupom súdu, ktorý mu predchádzal, bolo porušené jej základné právo na odmenu za vykonanú prácu, pretože krajský súd ako súd odvolací dospel k nesprávnym záverom, čo sa týka právneho a skutkového posúdenia toho, či výkon špecializovanej praxe pre iného zamestnávateľa možno považovať za výkon práce, alebo nie, ktoré spochybňovala viacerými skutkovými tvrdeniami.

Sťažovateľka na základe uvedeného v závere svojej sťažnosti navrhla, aby ústavný súd v náleze vyslovil:

„1. Základné právo MUDr. E. P. na spravodlivé a uspokojujúce pracovné podmienky, a to právo na odmenu za vykonanú prácu, dostatočnú na to, aby umožnila dôstojnú životnú úroveň postupom a rozhodnutím Krajského súdu v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. 7Co/152/2011 porušené bolo.

2. Rozhodnutie Krajského súdu v Žiline sp. zn. 7Co/152/2011 z 25.05.2011 sa zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie.

3. MUDr. E. Z., bytom Ž., priznáva finančné zadostučinenie v sume vo výške 500,00 EUR (slovom päť sto eur), ktoréje Krajský súd Žilina povinný MUDr. E. Z. vyplatiť do 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia (nálezu).

4. MUDr. E. Z. priznáva trovy konania a právneho zastúpenia v sume vo výške 314,18 Eur, a to za dva úkony právnej služby - prevzatie veci a príprava a spísanie sťažnosti na Ústavný súd, 2 x á 123,50 + paušál 2 x 7,41 Eur + 20% DPH, ktoré je Krajský súd Žilina povinný zaplatiť na účet advokáta JUDr. R. F. do 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia (nálezu).“

K takto formulovanému zneniu petitu ústavný súd poznamenáva, že rozdielne priezvisko v 1. bode považuje za pisársku chybu, pretože sťažovateľka sa v sťažnosti identifikovala ako „MUDr. E. Z.“ s rovnakým dátumom narodenia ako „MUDr. E. P.“ označená v záhlaví napadnutého rozhodnutia krajského súdu.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 36 písm. a) ústavy zamestnanci majú právo na spravodlivé a uspokojujúce pracovné podmienky. Zákon im zabezpečuje najmä právo a odmenu za vykonanú prácu, dostatočnú na to, aby im umožnila dôstojnú životnú úroveň.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd je viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone. Samotná sťažovateľka tak formuláciou sťažnostného petitu určila ústavnému súdu rozsah, v akom sa napadnutým rozsudkom krajského súdu má zaoberať. Viazanosť ústavného súdu návrhom sa totiž vzťahuje najmä na návrh výroku rozhodnutia, ktorého sa sťažovateľka domáha. Ústavný súd teda môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti (m. m. III. ÚS 2/05, II. ÚS 19/05), keď navyše znenie petitu sťažnosti vzhľadom na kvalifikované právne zastúpenie sťažovateľky nemá ústavný súd dôvod spochybňovať.

Sťažovateľka v predloženej sťažnosti namietala porušenie svojho základného práva na odmenu za vykonanú prácu [čl. 36 písm. a) ústavy], ktorého sa mal dopustiť krajský súd svojím postupom a napadnutým rozsudkom, ktoré sťažovateľka považuje za vecne nesprávne rozhodnutie.

Základné právo na odmenu za vykonanú prácu podľa čl. 36 písm. a) ústavy je podľa názoru ústavného súdu právom hmotnej povahy.

Ústavný súd poznamenáva, že všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavno-procesné princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy. V opačnom prípade by ústavný súd bol opravnou inštanciou voči všeobecným súdom, a nie súdnym orgánom ochrany ústavnosti podľa čl. 124 ústavy v spojení s čl. 127 ods. 1 ústavy. Ústavný súd by takým postupom nahradzoval skutkové a právne závery v rozhodnutiach všeobecných súdov, ale bez toho, aby vykonal dokazovanie, ktoré je základným predpokladom na to, aby sa vytvoril skutkový základ rozhodnutí všeobecných súdov a jeho subsumpcia pod príslušné právne normy (obdobne napr. II. ÚS 71/07, III. ÚS 26/08).

Keďže ústavný súd vzhľadom na viazanosť sťažnostným petitom nemohol posúdiť v konaní o predloženej sťažnosti prípadné porušenie ktoréhokoľvek z ústavno-procesných princípov vyplývajúcich z čl. 46 až čl. 48 ústavy (sťažovateľka takéto posúdenie nenavrhol), sťažnosť, ktorou sťažovateľka namietala výlučne porušenie základného práva podľa čl. 36 písm. a) ústavy, bolo potrebné odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú. Takýto postup je nevyhnutným dôsledkom vyplývajúcim zo vzájomného vzťahu medzi právami hmotno-právneho charakteru a ústavno-procesnými princípmi z perspektívy ich možného porušenia.

Nad rámec odôvodnenia svojho uznesenia, predovšetkým majú na zreteli požiadavku presvedčivosti odôvodnenia súdneho rozhodnutia (§ 157 ods. 2 druhá veta zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov), ústavný súd predsa považuje za vhodné zaujať stručné stanovisko k meritu predloženej sťažnosti.

Sťažovateľka namietala pochybenia krajského súdu, ktoré mali spočívať v tom, že tento nesprávne posúdil charakter výkonu špecializovanej praxe vo Fakultnej nemocnici s poliklinikou Žilina, ktorý sťažovateľka považovala za výkon práce.

Ústavný súd vychádza zo svojho ustáleného právneho názoru, podľa ktorého odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať

izolovane (II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08), pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok. Tento právny názor zahŕňa aj požiadavku komplexného posudzovania všetkých rozhodnutí všeobecných súdov (tak prvostupňového, ako aj odvolacieho), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania (IV. ÚS 350/09).

Z odôvodnenia sťažnosti i z odôvodnenia napadnutého rozsudku krajského súdu v spojení s odôvodnením rozsudku okresného súdu vyplýva, že sťažovateľka zotrúva na svojom právnom názore, že výkon špecializovanej praxe je potrebné považovať za výkon práce, a teda že navrhovateľka bola povinná jej vyplácať mzdu, a nie náhradu mzdy v spojitosti s výkonom špecializovanej praxe. Vo veci konajúce súdy pritom zastávali právny názor, že v posudzovanom prípade sťažovateľka, ktorá na základe dohody bola povinná absolvovať špecializačné štúdium v odbore geriatra pre účely zvýšenia kvalifikácie, nevykonávala v rozhodnom období prácu pre zamestnávateľa – navrhovateľku. V konaní bolo preukázané, že sťažovateľka v rozhodnom období vykonávala prácu v súvislosti so svojím špecializačným štúdiom so súhlasom navrhovateľky. Okresný súd v odôvodnení svojho rozhodnutia poukázal pritom tiež na to, že zvyšovanie kvalifikácie je podľa § 140 ods. 1 Zákonníka práce potrebné považovať za prekážku v práci na strane zamestnanca (teda sťažovateľky, pozn.), počas trvania ktorej má zamestnanec nárok na pracovné voľno a fakultatívne (na zmluvnom základe, pozn.) aj poskytovanie náhrady mzdy.

Preto, ak krajský súd ako súd odvolací v odôvodnení svojho rozsudku vychádzal z toho, že sťažovateľka so súhlasom zamestnávateľky vykonávala prácu v súvislosti so zvyšovaním kvalifikácie na základe uzatvorenej dohody, čo nemožno považovať za výkon práce, peňažné plnenie, ktoré sťažovateľka dostala v rozhodnom období od navrhovateľky, malo charakter náhrady mzdy, ktorú sťažovateľka vzhľadom na porušenie dohody navrhovateľke bola povinná vrátiť v stanovenom rozsahu (3/4, pozn.), je tento napadnutý rozsudok ústavne plne akceptovateľný, a teda ani v prípade, že by sťažovateľka bola petit svojej sťažnosti formulovala spôsobom umožňujúcim meritórny prieskum zo strany ústavného súdu, nebol by daný dôvod na prijatie sťažnosti na ďalšie konanie.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky (napr. na zrušenie napadnutého rozsudku krajského súdu, priznanie finančného zadost'učinenia).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. septembra 2011